

Chráněné dílny a chráněná pracoviště

Chráněné dílny a chráněná pracoviště jsou pracoviště, kde alespoň 60% zaměstnanců má změněnou pracovní schopnost. Chráněným pracovištěm je též pracoviště zřízené v domácnosti člověka se změněnou pracovní schopností.

Pracují zde lidé, kteří kvůli svému onemocnění či postižení nemohou najít uplatnění na běžném trhu práce a potřebují speciální pracovní podmínky nebo pomoc jiné osoby. Oproti sociálně terapeutickým dílnám není hlavním cílem nácvik pracovních dovedností a návyků, jde především o nabídku zaměstnání (na delší dobu) pro lidi se změněnou pracovní schopností. Je zde uzavírána běžná pracovní smlouva a pracovníci dostávají mzdu.

Chráněné dílny se obvykle zabývají výtvarnými nebo jinými výrobními činnostmi, chráněná pracoviště se zaměřují na oblasti nevýrobní, jsou to například kavárny, krámky, atp.

Další možností zaměstnání pro člověka, který má změněnou pracovní schopnost, je chráněné pracovní místo. To může být zřízeno v rámci běžného pracoviště.

Přechodné zaměstnávání

Přechodné zaměstnávání je služba zaměřená na obnovení či získání dovedností potřebných k fungování na trhu práce. Klienti pracují po určité, předem dohodnutou dobu (např. půl roku) na pracovním místě v rámci běžného pracoviště. Podporu či nezbytný trénink jim poskytuje terapeut. Nejde zde o udržení tohoto konkrétního zaměstnání, cílem je získat a upevnit pracovní návyky a dovednosti a zvýšit sebedůvěru v souvislosti s prací.

Podporované zaměstnání

Podporované zaměstnání je služba určena lidem, kteří chtějí získat a udržet si zaměstnání na běžném trhu práce. Cílem je umožnit klientovi zastávat zaměstnání, které odpovídá jeho schopnostem a dovednostem a zároveň i jeho zájmům a představám. Terapeut pomáhá při přípravě, získání i zvládnutí práce. Terapeut může, po dohodě s klientem, vstupovat do kontaktu se zaměstnavatelem, doprovázet klienta na pracovišti, ale stejně tak může být služba „neviditelná“, zaměstnavatel o ní nemusí vědět.

Sociální firma

Sociální firma je běžný konkurenceschopný podnik, který vytváří pracovní příležitosti pro lidi znevýhodněné na trhu práce a k tomu jim poskytuje přiměřenou pracovní a psychosociální podporu. Zároveň je jeho cílem vytvořit zisk.

Svépomocné a uživatelské aktivity

Pod svépomocí rozumíme pomáhaní si vlastními silami, bez cizího přispění. To platí jak pro jednotlivce, tak pro skupinu lidí se stejnými problémy. Nejvýraznější svépomocnou aktivitou jsou svépomocné skupiny. Členové svépomocných skupin si předávají informace, poskytují si emocionální podporu, mohou si poskytovat i přímou praktickou pomoc či obhajovat své zájmy vůči jiným organizacím, případně i vůči státu. V oblasti duševního zdraví a nemoci se můžeme setkat se svépomocnými skupinami lidí s psychickými problémy, nebo se skupinami příbuzných.

Uživatelské aktivity se v mnoha případech vyvíjejí z dobře fungujících svépomocných skupin. Jde v podstatě o rozšíření a otevření aktivit svépomocné skupiny. Mohou nabízet například některé sociální služby nebo volnočasové aktivity. Do jejich činnosti bývají obvykle zapojováni různí profesionálové.

Case management (případové vedení)

Case management je služba, která klientovi poskytuje individuální komplexní podporu. Case manager (klíčový pracovník) podporuje klienta jak při kontaktu s úřady a institucemi, tak i při zvládnutí každodenních činností. Provádí službami organizací a pomáhá klientovi se v nejvyšší možné míře začlenit do běžného života a společnosti. Case manager může některé služby i sám poskytovat (např. podporu v bydlení). Konkrétní obsah a časový rozsah poskytované služby závisí na dohodě mezi klientem a case managerem.

Krizové služby

Krizové služby poskytují bezprostřední psychiatrickou a psychologickou pomoc v náhle vzniklých situacích, které člověk není schopen sám zvládat. Tyto služby mohou být poskytovány ve specializovaném zařízení poskytujícím krizovou pomoc (krizová centra), prostřednictvím telefonické linky nebo v terénu (např. v místě bydliště klienta). Krizové služby často pomohou předejít nutnosti hospitalizace. Pokud je to třeba, pracovníci poskytující krizovou pomoc klientovi doporučí či zprostředkují následné služby nebo hospitalizaci.

Krizová centra mají většinou nepřetržitý provoz. Nabízejí možnost ambulantních konzultací a obvykle i možnost krátkodobého pobytu. Tyto služby nejsou zaměřeny přímo na klienty s vážným duševním onemocněním.

Krizové linky nabízejí telefonickou krizovou pomoc, některé z nich se zaměřují na určitou cílovou skupinu (např. děti, seniory). Některé mají nepřetržitý provoz, jiné omezenou pracovní dobu.

Terénní krizové služby nabízejí cílenou krizovou pomoc na místě, kde se klient zrovna nachází. Některé organizace pracující s lidmi s duševním onemocněním takové služby nabízejí pro své klienty, jinak u nás zatím nejsou příliš dostupné.

VIDA z.s.
V Horkách 1426/12
140 00 Praha 4
tel.: 233 372 668
vida@vidacr.cz
www.vidacr.cz

Letáček vznikl
za finanční podpory
Úřadu vlády ČR

vida

Základní přehled
poskytovaných
psycho-sociálních služeb

Sociální a ostatní služby

Najdete zde služby nejen sociální, ale i ty, které nejsou registrované. Naším cílem je usnadnit vám orientaci v systému služeb, které mohou lidé s duševním onemocněním využít.

Sociální služby

Sociální služby pomáhají řešit nepříznivou životní situaci.

Sociální služby zajišťují pomoc v oblastech jako je péče o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psycho a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

Můžeme odlišit 3 základní oblasti sociální služeb – sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Sociální poradenství

zahrnuje základní a odborné sociální poradenství. Základní sociální poradenství poskytuje lidem potřebné informace přispívající k řešení jejich obtížné sociální situace. Tento typ poradenství je nedílnou součástí všech sociálních služeb. Odborné sociální poradenství představují například specializované poradny, je zaměřeno na potřeby jednotlivých cílových skupin, na určité jevy, oblasti či problematiku.

Služby sociální péče

slouží k zabezpečení základních životních potřeb lidí, kteří si je (z různých důvodů) nemohou zabezpečit sami. Jsou to například: osobní asistence, pečovatelská služba, centra denních služeb, podpora samostatného bydlení, denní a týdenní stacionáře, domovy pro seniory atp. Tyto služby pomáhají zajistit klientovi fyzickou a psychickou soběstačnost a jeho co možná nejvyšší zapojení do běžného života a společnosti. V případě, že toto jeho stav nedovoluje je jejich cílem zajistit pro něj důstojné zacházení a prostředí.

Služby sociální prevence

by měly předcházet sociálnímu vyloučení a znevýhodnění osob tímto ohrožených (dětí, seniorů, chronicky nemocných atd.). Jde například o telefonickou krizovou pomoc, azylové domy, kontaktní centra, krizovou pomoc, terapeutické komunity, sociální rehabilitace atd.

Sociální služby mohou být poskytovány jako služby terénní, ambulantní a pobytové.

Terénní služby

jsou poskytovány přímo v prostředí, v němž člověk žije.

Ambulantní služby

jsou poskytovány ve specializovaných zařízeních, do nichž člověk dochází

Pobytové služby

jsou poskytovány v zařízeních, kde člověk po určitou dobu žije. V některých zařízeních jsou poskytovány sociální služby také lidem s dlouhodobě zhoršeným zdravotním stavem, jimž je poskytována zároveň i zdravotnická péče.

Osobní asistence

Osobní asistence je služba poskytovaná v přirozeném sociálním prostředí lidem se zdravotním postižením a seniorům, kteří potřebují pomoc jiné osoby. Asistent pomáhá zvládat situace a činnosti, které klient, vzhledem ke svému znevýhodnění nezvládá sám, např. při péči o vlastní osobu a domácnost, při cestování, ve škole nebo při kontaktu s institucemi a úřady. Službu si klient hradí a je poskytována v předem dohodnutém rozsahu a čase.

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba je služba poskytovaná především dětem, lidem se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služba je poskytována jak v přirozeném prostředí (bydlišti), tak ve specializovaných zařízeních (domech s pečovatelskou službou). Pečovatelská služba může klientovi pomáhat při péči o vlastní osobu a domácnost (hygienu, úklid, zajištění stravy). Službu si klient hradí.

Centra denních služeb

V centrech denních služeb jsou klientům poskytovány služby zahrnující především pomoc při hygieně nebo poskytnutí podmínek pro ni, poskytnutí, či pomoc při zajištění stravy. Centra denních služeb také nabízejí různé zájmové aktivity a možnost setkávání se s druhými lidmi. K dispozici je zde také pracovník, který klientům pomáhá při řešení obtížných životních situací. Službu si klient hradí.

Centra denních aktivit

Nabízejí prostor pro setkávání klientů a poskytují škálu zájmových a vzdělávacích aktivit. Jejich cílem je posílení samostatnosti a soběstačnosti klientů, především prostřednictvím tréninku základních činností a dovedností potřebných pro každodenní život. Umožňují také navazovat nová přátelství, vzájemně sdílet zážitky spojené s duševním onemocněním.

Stacionáře

Jsou místem, kde lidé se zdravotním postižením či duševním onemocněním mohou trávit svůj čas. Stacionáře nabízejí možnost setkávat se s dalšími lidmi i možnost využít podpory a služeb, zájmových činností, poskytují i stravu a pomoc při hygieně nebo podmínky pro ni.

Stacionáře jsou určeny lidem, kteří potřebují významnou míru pomoci jiné osoby.

Existují denní stacionáře (ambulantní zařízení) a týdenní stacionáře (pobytová zařízení).

Některé stacionáře pro lidi s duševním onemocněním jsou kombinací sociálních a zdravotnických služeb, nebo jsou čistě zdravotnickou službou. Do jejich nabídky může patřit celodenní psychoterapeutický program, docházkové skupiny, ambulantní psychiatrická a psychoterapeutická péče či volnočasové aktivity.

Úhrada této služby závisí na podmínkách daných konkrétním poskytovatelem.

Domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením

Tyto pobytové služby jsou určeny klientům, kteří potřebují soustavnější a větší míru pomoci. Poskytují především pomoc při zvládnutí péče o vlastní osobu, pomoc při hygieně a stravě. Nabízejí náplň dne, různé vzdělávací a aktivizační činnosti, možnost potkávat se s dalšími lidmi a podporu při obstarávání osobních záležitostí.

Domovy se zvláštním režimem bývají součástí jiného pobytového zařízení (např. domova pro seniory).

Službu si klient hradí.

Podpora samostatného bydlení

Podpora samostatného bydlení je terénní služba poskytovaná především v klientově bytě. Je zaměřena na nácvik dovedností potřebných pro zajištění chodu domácnosti a fungování v běžném prostředí, vždy podle individuální potřeby klienta. Konkrétní obsah a časový rozsah závisí na dohodě mezi klientem a terapeutem.

Službu si klient hradí.

Chráněné bydlení

Jedná se o pobytovou službu, poskytovanou na přechodnou, předem dohodnutou dobu. Jejím cílem je pomoci klientům nabýt či obnovit schopnosti a dovednosti nutné pro běžný život, a to hlavně v oblasti péče o domácnost, sebezpečí, navazování a udržování sociálních kontaktů.

Chráněná bydlení jsou individuální (klient bydlí sám nebo s jedním až dvěma spolubydlicími) nebo skupinová (přibližně 10 klientů bydlí společně ve větším bytě nebo domě).

Klienti zde trénují péči o domácnost, včetně přípravy stravy. Při tom, stejně jako při vyřizování osobních záležitostí, hledání práce nebo volnočasových aktivit aj., jim podporu poskytují terapeuti. Již během pobytu na chráněném bydlení se hledají možnosti následného bydlení.

Klienti si pobyt a služby platí.

Terapeutické komunity

Jde o zařízení, kde klient po určité - předem stanovenou - dobu žije. Většina terapeutických komunit v ČR je určena pro lidi závislé na návykových látkách, existují ale i komunity pro lidi s jinými psychickými problémy. Cílem služby je především nácvik dovedností nutných k zvládnutí běžného života, klienti dodržují pravidelný denní režim, podílejí se na provozu komunity. K dispozici mají podporu terapeuta.

Klienti si obvykle hradí stravu a ubytování.

Sociálně terapeutické dílny

Sociálně terapeutické dílny jsou určeny klientům, kteří kvůli svému onemocnění nemohou najít uplatnění na běžném ani chráněném trhu práce. Cílem je nácvik a zdokonalování pracovních návyků a dovedností. Klienti zde zpravidla nedostávají mzdu.

